

Редакцијски пречишћен текст

На основу члана 11. став 3. Закона о јавном дугу („Службени гласник РС”, бр. 61/05, 107/09, 78/11, 68/15 и 95/18),

Влада доноси

УРЕДБУ

о обављању послова са финансијским дериватима у циљу управљања јавним дугом Републике Србије

"Службени гласник РС", бр. 94 од 27. децембра 2019, 62 од 17. јуна 2021.

І. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом уредбом уређују се општи услови за обављање послова са финансијским дериватима од стране Републике Србије у циљу заштите од финансијског ризика (хеџинг), тј. ради адекватног управљања валутним ризиком, ризиком промене каматних стопа, као и другим ризицима повезаним са управљањем јавним дугом Републике Србије.

Члан 2.

У смислу ове уредбе, финансијским дериватима се сматрају: каматни своп, унакрсни валутни своп, основни своп, валутни своп, опције, фјучерс и форвард.

Поједини изрази, употребљени у овој уредби имају следеће значење:

- 1) „финансијски дериват” представља финансијски инструмент чија је вредност изведена из вредности и карактеристика другог финансијског инструмента (основног инструмента) или неке друге активе;
- 2) „каматни своп (*Interest rate swap*)” представља финансијски дериват у коме уговорне стране уговарају размену новчаних токова заснованих на уговореним каматним стопама, на уговорени номинални износ; каматни свопови могу обухватати размену фиксног за фиксни, фиксног за варијабилни (или обрнуто) и варијабилног за варијабилни новчани ток;
- 3) „унакрсни валутни своп (*cross currency swap – CCS*)” представља финансијски дериват у коме уговорне стране уговарају размену новчаних токова по основу камате током трајања уговора, са могућношћу размене

номиналних вредности, које су деноминоване у две различите валуте, на почетку и на крају уговора;

4) „основни своп (*Basis swap*)” представља финансијски дериват у коме уговорне стране уговарају размену новчаних токова по основу варијабилних камата, заснованих на различитим референтним стопама; ако су у размену укључене две валуте, уговор може садржати и могућност размене номиналних вредности; основни своп (*Basis swap*) представља подкатегорију унакрсног валутног свопа;

5) „валутни (девизни) своп (*FX swap*)” – представља комбинацију *spot* и *forward* трансакције, тј. да се врши размена једне валуте за другу на почетку уговора уз размену валута на крају уговора по унапред уговореном курсу;

6) „опције (*Options*)” су финансијски деривати који свом власнику дају право, али не и обавезу, да купи или прода одређену количину назначеног инструмента по одређеној цени у одређеном временском периоду;

7) „форвард (*Forward*)” је финансијски дериват којим се две стране обавезују да у унапред одређеном тренутку у будућности обаве купопродају одређене активе по унапред уговореној цени;

8) „фјучерс (*Futures*)” представља стандардизовани (берзански) термински уговор између две стране по којем се продавац обавезује да ће испоручити одређену финансијску активу на одређени дан, по утврђеној цени коју ће купац платити на дан испоруке;

9) „усклађивање према тржишту (*Mark-to-Market-MTM*)” представља вредновање имовине и обавеза по фер вредности која је заснована на тржишним ценама;

10) „средство обезбеђења” представља финансијско обезбеђење у смислу закона којим се уређује финансијско обезбеђење;

11) „заштита од финансијског ризика (*хеџинг*)” представља комбинацију трансакција са финансијским дериватима, које имају за циљ управљање ризиком и смањивање или елиминисање ризика (валутног ризика, ризика промене каматних стопа и других ризика) повезаних са дужничким инструментима Републике Србије;

12) „ISDA Мастер споразум (*ISDA Master Agreement*)” представља стандардизовани споразум, објављен од стране Међународне организације за свопове и деривате (*International Swaps and Derivatives Association*), који се користи за ОТС дериватне трансакције; ISDA Мастер споразум установљава правила која се примењују између уговорних страна у трансакцијама са финансијским дериватима;

13) „Анекс кредитне подршке (*the credit support annex – CSA*)” представља анекс ISDA Мастер споразума који омогућава кредитну заштиту

постављањем правила за управљање средством обезбеђења при трансакцијама са финансијским дериватима;

14) „кредитни ризик“ представља ризик губитка средстава који произилази из немогућности зајмопримца да извршава своје уговорне обавезе;

15) „тржишни ризик“ представља ризик пада вредности финансијских инструмената (укључујући и деривате) или раст вредности дуга услед промене тржишних цена; ризик промене каматних стопа и валутни ризик представљају различите облике тржишног ризика;

16) „оперативни ризик“ представља ризик губитка услед лоших унутрашњих процеса, људске грешке, погрешних система или спољашњих догађаја; дефиниција оперативног ризика обухвата правни ризик, али не и стратегијски ризик;

17) „ризик концентрације“ настаје када се трансакције (укључујући и оне са финансијским дериватима) закључују са малим бројем других уговорних страна, у одређеној индустрији или географском подручју који могу садржати већи кредитни ризик;

18) „друга уговорна страна“ представља страну која закључује споразум и трансакције са финансијским дериватима са Републиком Србијом, коју заступа Влада преко Министарства финансија; друга уговорна страна може бити финансијска институција која је овлашћена да обавља банкарске послове и која је под надзором регулаторног тела у матичној земљи;

19) „ОТС тржиште“ је секундарно тржиште за трговање финансијским инструментима које не мора да има организатора тржишта и чији систем трговања подразумева преговарање између продавца и купца финансијских инструмената у циљу закључења трансакције*;

20) „датум ефикасности“ је датум одређен у потврди о обављеној трансакцији и представља датум од кога почињу да важе услови под којима је извршено трговање, укључујући тај датум*;

21) „заменска валута“ представља валуту у којој се води обавеза након размене валута и после закључења и извршења трансакције са финансијским дериватима у којој је дошло до размене валута.*

*Службени гласник РС, број 62/2021

II. ОВЛАШЋЕЊА И УГОВОРНЕ СТРАНЕ

Члан 3.

Трансакције са финансијским дериватима се могу закључивати искључиво ради заштите од ризика који имају утицај на износ и структуру јавног дуга и трошкова финансирања обавеза по основу јавног дуга.

Трансакције са финансијским дериватима могу бити закључене са или без средстава обезбеђења.

Члан 4.

Министарство надлежно за послове финансија (у даљем тексту: Министарство финансија) у име и за рачун Републике Србије организује активности у вези са спровођењем трансакција са финансијским дериватима и објављује информације о њиховој реализацији.

Члан 5.

Учесници у поступку спровођења трансакција са финансијским дериватима су:

- 1) Министарство финансија у име и за рачун Републике Србије;
- 2) друга уговорна страна.

Члан 6.

Министар надлежан за послове финансија (у даљем тексту: министар финансија) је овлашћен да у име Владе и за рачун Републике Србије уговара и закључује *ISDA/CSA* споразуме.

Министар финансија или постављено лице из Министарства финансија које он овласти може да закључује трансакције са финансијским дериватима у име и за рачун Републике Србије.

Послови које Народна банка Србије обавља за Републику Србију у вези са спровођењем трансакција са финансијским дериватима, као и међусобна права и обавезе у вези с тим пословима уређују се уговором између Народне банке Србије и Републике Србије.

Члан 7.

Министар финансија може закључивати трансакције са финансијским дериватима само са уговорним странама са којима има закључен и потписан *ISDA* Мастер споразум и чији кредитни рејтинг није испод нивоа БББ-/Баа3.

Кредитни рејтинг се преузима од признатих рејтинг агенција.

Уколико уговорна страна има различити кредитни рејтинг код више рејтинг агенција, Министарство финансија узима у обзир други по реду највиши рејтинг уговорне стране.

Ако је друга уговорна страна зависно правно лице, захтева се гаранција матичног правног лица и примењује се кредитни рејтинг матичног правног лица, уколико уговором није другачије дефинисано.

Минимални захтевани кредитни рејтинг за матично правно лице је БББ-/Баа3.

Трансакције са финансијским дериватима се ван регулисаног тржишта (*over the counter – OTC*) могу закључивати само са другим уговорним странама које потичу из земаља са дугорочним кредитним рејтингом који није мањи од кредитног рејтинга из става 1. овог члана.

Члан 8.

Уколико се другој уговорној страни кредитни рејтинг снизи испод минималне прихватљиве границе, закључење трансакција са другом уговорном страном ће бити дозвољено само у случајевима када треба умањити ризик повезан са већ закљученим трансакцијама са том уговорном страном, и то након одобрења министра финансија или постављеног лица у Министарству финансија које је он за то овластио.

Члан 9.

Уколико се другој уговорној страни кредитни рејтинг снизи испод минималне прихватљиве границе, постојеће дериватне трансакције се могу држати до њиховог доспећа због трошкова прекида свих трансакција са том уговорном страном, уз претходно одобрење министра финансија или постављеног лица у Министарству финансија које је он за то овластио.

Одлука из става 1. овог члана може бити поново размотрена уколико дође до даљег снижавања кредитног рејтинга друге уговорне стране пре рока доспећа последње закључене трансакције са финансијским дериватима са том уговорном страном.

III. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ФИНАНСИЈСКИМ ДЕРИВАТИМА

Члан 10.

Управа за јавни дуг дефинише услове под којима може доћи до реализације трансакције и спроводи трансакције са финансијским дериватима.

Управа за јавни дуг процењује тржишне услове и услове ликвидности како би се правовремено обавиле трансакције са финансијским дериватима.

Управа за јавни дуг пре започињања трансакције утврђује услове, а пре свега:

- 1) параметре трансакције са дериватима;
- 2) врсту трансакције и инструмената;
- 3) номиналну вредност трансакције;
- 4) рочност;
- 5) расположивост новчаних средстава /постојеће кредитне линије;
- 6) квалификоване уговорне стране са потписаним ISDA/CSA споразумима.

Члан 11.

Управа за јавни дуг, прикупља понуде за закључивање трансакције од најмање три уговорне стране и потврђује које уговорне стране испуњавају услове.

Управа за јавни дуг шаље уговорној страни услове под којима долази до реализације трансакције.

Члан 12.

Министар финансија закључује трансакцију са финансијским дериватима са уговорном страном која понуди најбољу цену дефинисану у захтеву за индикативну понуду.

Трансакција из става 1. овог члана се може закључити преко Bloomberg терминала или путем мејла, или на начин како је договорено ISDA Мастер споразумом.

Министар финансија може закључити трансакцију из става 1. овог члана и са више уговорних страна по истој цени.

Ако неколико заинтересованих уговорних страна понуди исту индикативну цену, прихвата се понуда уговорне стране која има већи кредитни рејтинг.

Уколико неколико заинтересованих страна, са истим кредитним рејтингом, понуди исту индикативну цену, министар финансија може закључити трансакцију са заинтересованом страном, узимајући у обзир квалитет, свеобухватну понуду и сарадњу са заинтересованом страном.

Члан 13.

Након извршеног трговања Управа за јавни дуг трајно чува одговарајуће доказе који се односе на:

- 1) време извршења трансакције;
- 2) назив друге уговорне стране за дату трансакцију;
- 3) цену и валуту по којој је извршено трговање;
- 4) податке о криви приноса;
- 5) посебне услове, уколико су постојали;
- 6) број трансакције;
- 7) потврду о обављеној трансакцији.

Члан 14.

Управа за јавни дуг објављује податке о реализацији трансакција са финансијским дериватима на својој интернет страници.

Након закључења и извршења трансакције са финансијским дериватима у којој је дошло до размене валута, почев од датума ефективности, подаци о стању дуга и обавеза воде се и приказују у

заменској валути, у износу и под условима у складу са потврдом о обављеној трансакцији.*

*Службени гласник РС, број 62/2021

IV. УПРАВЉАЊЕ СРЕДСТВИМА ОБЕЗБЕЂЕЊА

Члан 15.

Давање средстава финансијског обезбеђења, као и остваривање права на намирење из тих средстава, укључујући и кредитна потраживања, врши се у складу са одредбама закона којим се уређује финансијско обезбеђење, осим уколико није другачије регулисано ISDA Мастер споразумом.

Члан 16.

Уколико Република Србија има позитивну вредност трансакције са финансијским дериватом, друга уговорна страна је дужна да преда средство обезбеђења у корист Републике Србије, што ће бити дефинисано у оквиру CSA споразума.

Уколико Република Србија има негативну вредност трансакције са финансијским дериватом, Република Србија је дужна да преда средство обезбеђења у корист друге уговорне стране, што ће бити дефинисано у оквиру CSA споразума.

Учесталост процене вредности трансакције и предатих средстава обезбеђења одређена је у оквиру CSA споразума и уговорена је са другом уговорном страном.

Члан 17.

Гранични ниво за размену средстава обезбеђења треба да буде нула.

У погледу оперативних аспеката привремена одступања од граничног нивоа су дозвољена.

Међусобно договорени независни износи договарају се у Анексу кредитне подршке (CSA).

Минимални износ средстава обезбеђења је износ који је договорен са другом уговорном страном у Анексу кредитне подршке (CSA).

Члан 18.

Уговорна страна ће предати средства обезбеђења у корист друге уговорне стране на датум када трансакција има негативну тржишну вредност за другу уговорну страну.

Члан 19.

Република Србија и/или друга уговорна страна ће платити камату на примљена средства обезбеђења у складу са условима предвиђеним у Анексу кредитне подршке (CSA).

V. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Члан 20.

Пре почетка преговора по *ISDA* Мастер споразуму (и Анексу кредитне подршке *CSA*), као и пре закључивања сваке трансакције са новом уговорном страном врши се процена кредитног ризика.

Процену кредитног ризика врши Управа за јавни дуг и базира се на оценама признатих рејтинг агенција, узимајући у обзир поред садашњег кредитног рејтинга и изгледе за промену кредитног рејтинга.

Ако није потписан Анекс кредитне подршке и ако су трансакције извршене без средстава обезбеђења, ограничења за кредитни лимит по трансакцији тј. уговорној страни постављају се за другу уговорну страну како би се ограничила максимална изложеност ризику.

Управа за јавни дуг прати кретање кредитног рејтинга друге уговорне стране.

VI. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Члан 21.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

05 број 110-13099/2019

У Београду, 26. децембра 2019. године

Влада

Председник,

Ана Брнабић, с.р.